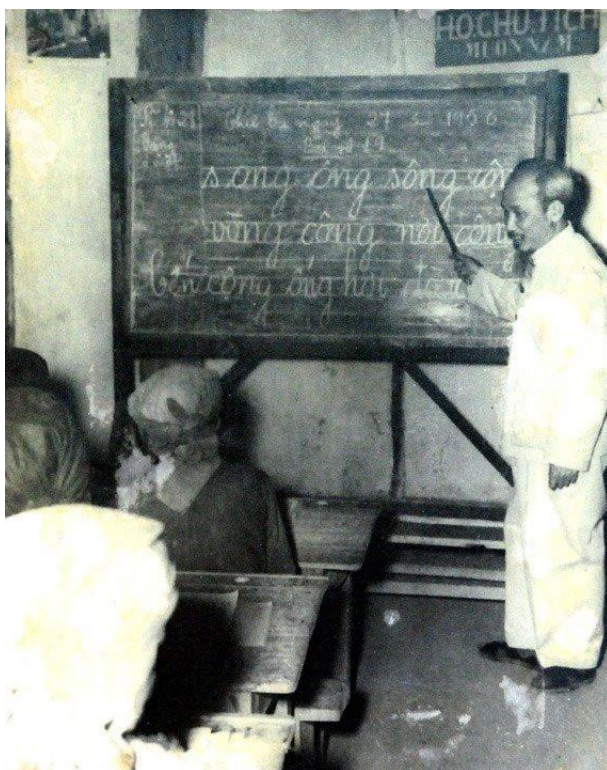

Lời dạy của Bác về Nghề giáo

Trong bất kỳ thời điểm lịch sử nào, dù xã hội có phát triển và đổi thay, "tôn sư trọng đạo" vẫn là một truyền thống, một nét đẹp trong văn hóa của dân tộc Việt Nam. Vai trò của người thầy luôn được đề cao và coi trọng, hình ảnh người thầy giáo luôn tiêu biểu trong mọi tầng lớp của xã hội, và nghề giáo được thừa nhận là nghề cao quý nhất trong các nghề cao quý.

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn luôn đề cao sứ mệnh của người thầy giáo. Người nói: *"Nhiệm vụ thầy giáo rất vẻ vang, vì nếu không có thầy giáo thì không có giáo dục,...Không có giáo dục thì nói gì đến kinh tế, văn hóa"*. Suốt cuộc đời mình, Người đã dành biết bao tâm trí cho sự nghiệp giáo dục và Người không chỉ là một vị lãnh tụ thiên tài của cách mạng Việt Nam mà Người còn là một người thầy mẫu mực, đầy tâm huyết của dân tộc Việt Nam. Tư tưởng, lời huấn thị của Người vẫn mang giá trị thời sự trong giai đoạn hiện nay.

Ảnh: sưu tầm

Hồ Chí Minh xác định rõ chức năng của người thầy giáo là dạy học theo mục tiêu giáo dục của nước nhà trong từng giai đoạn phát triển của xã hội. Trong Lá thư gửi Hội nghị Giáo dục toàn quốc tháng 3/1955, Bác Hồ đã viết: *"Trách nhiệm nặng nề và vẻ vang của người thầy là chăm lo cho con em của nhân dân thành người công dân tốt, người lao động tốt, người chiến*

sĩ tốt, người cán bộ tốt của nước nhà”. Bác cũng nhấn mạnh rằng: Nhiệm vụ của người thầy giáo không chỉ là sự truyền bá tri thức, phương pháp, tay nghề cho người học, mà thầy giáo cũng như học trò, tất cả đều phải tham gia vào các công việc xã hội một cách thật tích cực. Nhà trường phải gắn liền với thực tiễn xã hội, gắn liền với đời sống của nhân dân. Đồng thời, Bác Hồ còn chỉ ra bản chất ưu việt của nền giáo dục trong xã hội mới là hoàn toàn khác với giáo dục trong xã hội cũ: động cơ của người làm nghề thầy giáo không phải là mục đích kinh tế thuần túy mà động cơ giáo dục của người thầy giáo phải gắn liền với mục tiêu và nhiệm vụ cụ thể theo nhu cầu của xã hội, phải đáp ứng được lợi ích của nhân dân, vì sự mưu cầu hạnh phúc cho con người.

Để làm tròn sứ mệnh vẻ vang ấy, người thầy giáo phải có phẩm chất tốt. Bác nhắc nhở: “Giáo viên phải chú ý cả tài, cả đức, tài là văn hóa, chuyên môn, đức là chính trị. Muốn cho học sinh có đức thì giáo viên phải có đức... Cho nên thầy giáo, cô giáo phải gương mẫu, nhất là đối với trẻ con”. Trong Di chúc, Bác nhấn mạnh trách nhiệm của Đảng đối với việc chăm sóc, giáo dục thế hệ trẻ: *“Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng xã hội chủ nghĩa vừa “hồng” vừa “chuyên”. Bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau là một việc rất quan trọng và rất cần thiết”*.

Trong tư tưởng của Người, chúng ta luôn tìm thấy những trăn trở, những yêu cầu, những lời dẫn dắt và kỳ vọng to lớn đối với việc xây dựng đội ngũ giáo viên phải vừa hồng vừa chuyên, toàn diện cả đức lẫn tài để gánh vác trách nhiệm đào tạo những thế hệ công dân, cán bộ có tài, có đức cho xã hội. Người nhấn mạnh *“Có tài mà không có đức là hỏng, có đức mà chỉ i tờ thì dạy thế nào”*, theo Hồ Chí Minh, đức và tài là một thể thống nhất, không thể tách rời. Vì vậy, không thể chỉ có đức mà không cần tài, càng không thể coi trọng tài mà xem nhẹ đức, chúng phải tương hỗ cùng nhau, thống nhất hữu cơ với nhau mới giúp cho con người, nhất là người giáo viên hoàn thành nhiệm vụ cách mạng cũng như hoàn thiện nhân cách bản thân. Trong mối quan hệ biện chứng đó, đức là nền tảng của tài, định hướng cho tài năng phát triển và phát triển đúng hướng - tức phục vụ nhân dân và cách mạng. Ngược lại, tài là thành tố góp phần tạo nên đức, phát huy tác dụng của đức, hoàn thiện đức.

Ngoài ra, Hồ Chí Minh còn chỉ rõ, người làm thầy giáo phải luôn là tấm gương không ngừng học tập để nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, phải thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện đạo đức để làm tấm gương sáng cho học trò noi theo, để đáp ứng yêu cầu của thời đại mới trên mọi phương diện. Người lưu ý một vấn đề hết sức quan trọng đó là học tập chính trị, vì *“có học tập lý luận Mác - Lênin thì mới củng cố được đạo đức cách mạng, giữ vững lập trường, nâng cao sự hiểu biết về trình độ chính trị mới làm nòng cốt công tác Đảng giao phó”*. Trong giáo dục, Người nhắc nhở các thầy giáo và các nhà quản lý giáo dục cần quan

tâm đến phương pháp giáo dục, phải am hiểu sâu sắc lĩnh vực chuyên môn giảng dạy, bởi vì: *“muốn huấn luyện thợ rèn, thợ nguội thì người huấn luyện phải thạo nghề rèn, nghề nguội”*^[1]. Tài của người giáo viên còn thể hiện ở chỗ linh hoạt, mềm dẻo, sáng tạo trong phương pháp giảng dạy, ở khả năng biên soạn giáo án, tài liệu, cập nhật tài liệu học tập, hiểu biết sâu sắc người học. Đây là năng lực quan trọng, nhờ có sự rèn giũa, gia công về mặt sư phạm mà nội dung tri thức, bài học được chuyển tải phù hợp với đặc điểm tâm lý, trình độ, kinh nghiệm của người học và tri thức được mang tính mới mẻ, hiện đại. Vì vậy, để nâng cao chất lượng của hoạt động dạy và học thì thầy giáo phải rèn luyện mình thêm trong thực tiễn đấu tranh của xã hội, tiếp thu lấy chất lượng sống ở đó mà truyền lại cho thế hệ trẻ. Cuối cùng nhưng không kém phần quan trọng, người thầy giáo phải có đức hy sinh cao cả, sự cống hiến thầm lặng như những người lái đò, đưa từng thế hệ học trò đến bến bờ của thành đạt và vinh quang, giúp họ trở thành những con người có ích cho xã hội, mà về phần mình, người thầy giáo không đòi hỏi gì. Niềm vui của người thầy chính là sự tiến bộ của học trò, sự thành đạt của người mà họ dạy dỗ và truyền thụ tri thức. Bác dạy: *“...Người thầy giáo tốt là người vẻ vang nhất. Dù tên tuổi không có trên báo, không được thưởng huân chương, song những người thầy giáo tốt là những anh hùng vô danh...”*. Trong cuộc vận động lớn của Đảng về *“Học tập và làm theo tấm gương đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”* là dịp để mỗi nhà giáo thấm nhuần hơn tư tưởng đạo đức của Người. Bởi cao quý thay sự nghiệp “trồng người” và vinh quang thay những cô giáo, thầy giáo đã và đang nhận thức và thực hành sứ mệnh cao đẹp, thiêng liêng đó!

Tác giả bài viết: Nguyễn Thị Tường Vi